

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput XII

urn:nbn:de:bsz:31-97032

extremum usque tota nervosa est; ea ex in partes concisa, deinde Soli per quinque aut sex dies exposita & resiccata, tandem in patella cocta, sive verius fricta, multa pinguedo elicitur: tota enim in pinguedinem resolvitur. Ad ova in sartagine frigenda utilis est. Nam nec rancefcit vetus; nec mali evadit saporis. Curatur, & docilis est canum more, sed injuriarum memorem ex *Francisci Lopezii* Historiola patet. *Parvulum* captum *Regulus Caramatexi* in *Insula Hispaniola*, viginti sex annorum spacio, in lacu *Guaynabo* dicto aluisse fertur, adeoque mansuetum evasisse, licet jam grandem, ut veterum *Delphino* non cederet: Nam de manu sumsisse cibum, & in clamato nomine *Mato*, quod magnificum eorum lingua sonat, lacum egredi solitum, ad ades cibi sumendi gratia perreptasse, & inde ad lacum remeasse, comitibus pueris atque viris, quorum cantu delectari videretur, imo tergo insidere interdum permittentem, denos simul ex una lacus parte in oppositam sine ulla difficultate transvexisse. Caterum cum *Hispanus* quidam periculum facere volens, an adeo dura cute praeclitus esset, hastam vibraasset in eum, adeo ira exarsit, ut conspecto aliquo *Christianorum* vestitu, in clamatus etiam ex aqua emergere nollet. Valde post intumescente. *Haibonico* fluvio, & in lacum *Guaynalo* se effundente, in mare regressus, magnum sui omnibus desiderium reliquit. *Merula* nil comedit, mortuum nisi viderit. *Alian.* Mas maxime zelotypus est. Nam tum domi quiescit, & ne insidia inferantur, metu parvulorum observat.

CAPUT XII.

DE MIROPISCE, MOLA,
& MONOCEROTE.

Mirus piscis breviter ab *Ambrosio Pareo* describitur. In mari, inquit, *Veneto*, inter *Venetas* & *Ravennam*, duobus supra *Clodiam* milliariis, anno 1550 captus est piscis volans, valde horribilis & monstruosus, quatuor pedes longus, Capite erat crassissimo, binis oculis

non è regione positus, duabus auribus & ore duplici, rostro valde carnosò & viridi, alis geminis, quinque in gula foraminibus, lamprea foraminum amulis, cauda ulnam longa, in cuius summo dua videbantur alie exiguae. Mola etiam piscis est, Calend. Martii, anno 1552 non procul à Venetiaram urbe captus, qui primo aspectu massa carnea potius videbatur quam piscis. Forma in orbem vergebat. Corio sine squammis & pilis tectus erat. Os in arcum colligebatur, ut pro bellæ magnitudine miraculo fuerit. Oculi patentæ, prominentes, & ampliores quam bobus. Branchiæ detectæ carnosæ levesque. Pinnæ in lateribus dodrantales. Tuberculum habebat durissimum. Maxillæ utrinque continui ossis soliditate armabantur. Lingua inferiori maxillæ adhærens, ut nonnullis elinguis visus fuerit. Cauda paulo minus pedes quatuor longa erat. Pinnæ in cauda tres, ita ut altitudinem caudæ cum pinnis novem pedes efficeret. Longitudo piscis pedum octo erat; altitudo quinque pauloque; amplius, & quamcunque in partem volveretur, suam servabat altitudinem. Exenterati cor, hepar, lien, bubalo majora reperta sunt, ac unicuique intestinum perveniens ad meatum excrementarium sub alvo collocatum. In imo intestini glomus quidam erat, ex nervis quasi contusus, instar fidium contusarum; Caro lactea, solidaque, tanquam in sue lardo quinque aut sex digitos crasso vestita, ut in Balænis. Unicornu seu Monocerotem piscem appellat Clusius, quem Batavi ex Orientali India anno 1601 reducez attulerunt. Mercator tanti æstimavit, ut nisi ingenti precio redimi non posse putaret. Ab extimo ore usque ad caudæ pinnas, paulo longior erat tribus unciis, medio corpore paulo plus uncia latus; à summo capite, ubi supra oculos cornu eminebat, ad infimam alvi partem, quæ etiam in parvum aculeum desinebat, fescunciam latus; corio fusci coloris & scabro totum corpus tectum erat, os præterea habebat prominulum, angustum, semunciam longum, binis ossis denticulis munitum, qui in denos superne secti videbantur, inferne

tere retro in puacion
qui erui fuerant
supra quo in
quadrangulare, pe
instar hamulculot
membris armatum,
lato continua ad ca
finitum erat unciali
laci cui usdam, in q
stare videatur. &c.

C A
DE MU

M^g gil piscis est
inciderit, non
venit. Mox enim
loco consumit. Et
ut in Phœnicæ
tempore, è vivari
branchias religias
peractam formiaz
mitiam emates parv
etiam tam veloces
sejani cum fave.
suis insignis, ut in
mo veto ut argenti
etiam Quiritibus (in
suis superaret longitu
Alinum Celestem è C
Claudio Principe, ut
bus nummum, in E
bus. Addit *Adscribitur*
suis seculi eo magis
suis temporibus nege
redere: libas Scalig
in illo finitro ventis
libertis: veto illorum
tantæque vi homini c

ferne vero in pauciores, nisi ii fuerint abrupti. Oculos, qui eruti fuerant, satis magnos habuisse videbatur; supra quos in capite corniculum gracile eminebat quadrangulare, pene unciam longum decem spinulis instar hamusculorum deorsum spectantibus, binis lateribus armatum, à quo ad pinnam, quæ à medio dorso continua ad caudam usque porrigebatur, interstitium erat uncialis longitudinis, depressum instar sulci cuiusdam. In quem corniculum, dum natat, inclinare videtur. &c. *Hæc Clusius l. 6. Exotic. c. 27.*

CAPUT XIII. DE MUGILE & MULLO.

M^{ugil} piscis est temperatissimus; si in quempiam incidit, non prius attingit, quam caudam moverit. Mota enim discedit, immobili manente prædæ loco consumit. *Alian. l. 1. cap. 3.* Tanta illis salacitas, ut in Phœnice & Narbonensi provincia, coitus tempore, è vivariis marem linea longinqua per os ad branchias religata emissum in mare, eodemque linea retractum fœminæ sequantur ad littus, rursusque fœminam mares partus tempore. *Plin. l. 9. cap. 13.* Sunt etiam tam veloces, ut transversa navigia superjacent, jejuni cum sunt. *Mullus* prodigo veterum luxu adeo fuit insignis, ut ingenti pecunia venundatus fuerit; imo vero ut argenti puri pondere, sæpius à privatis etiam Quiritibus (inquit Iovius) emeretur, cum pedis superaret longitudinem. Quin author est *Plinius*, *Asinium Celerem* è Consularibus hoc pisce prodigum, *Claudio Principe*, unum mercatum fuisse octo millibus nummum, id est, quadringentis fere imperialibus. Addit *Macrobius l. 3. Saturn. cap. 16.* luxuriam illius seculi eo magis licere æstimare, quod *Plinius* suis temporibus neget *Mullum* repertum, qui duas excederet libras *Scalig.* author est *Ex. 226. f. 15.* jecus in illo sinistro ventriculi adjacere lateri, dextro lienem. *Albertus* vero illorum esu extingui libidinem affirmat; tantaque vi homini comedenti vim suam infundere, ut ipsam